

Statens vegvesen

Konkurransetsetting av drift og vedlikehold med fokus på funksjonskontrakter

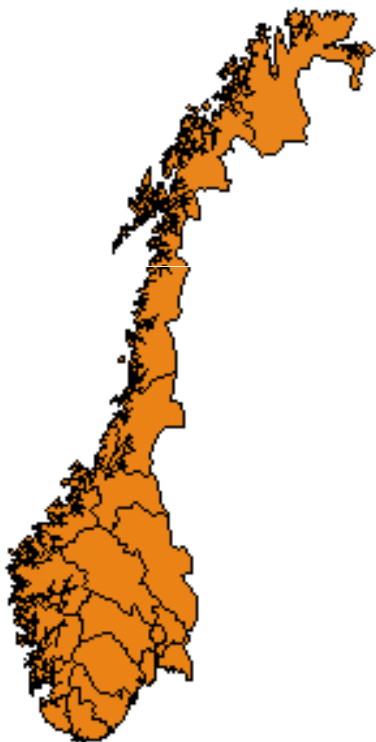
Kommunevegdagane 2010

4. og 5. mai

Bergen

Visjonen til Statens vegvesen

“På veg for et bedre samfunn”

Statens vegvesen

Mål og arbeidsform slik det er bestemt i kontrakten

Kontrakten skal sikre effektiv drift og vedlikehold av vegnettet samt optimal bruk av de midlene som settes av til gjennomføring av kontrakten.

Arbeidet skal utføres med gjensidig respekt og aksept mellom partene mht. partenes verdier, rammer og mål samt deres ulike roller og interesser.

Arbeidet skal gjennomføres på en samarbeidsorientert og ikke konfliktorientert måte.

Gjennomføringen av arbeidet og samarbeidet mellom byggherre og entreprenør skal være løsningsorientert og ikke basert på formalprosederer.

Funksjonskontrakter 2010

- **106 pågående kontrakter i Statens vegvesen**
- **17 nye kontrakter i 2010**
- **Omsetning: årlig beløp ca. 2,3 mrd kr**

Hva er en funksjonskontrakt ?

- Kontrakt som beskriver hvordan et objekt skal fungere
- Kontrakt som beskriver resultatet av en arbeidsoppgave
- Den beskriver ikke hvordan resultatet skal oppnås eller hvor mye ressurser og hvilken innsats som kreves. Dette skal entreprenøren selv vurdere.
- Utgangspunkt for kontrakten er standard for drift og vedlikehold, håndbok 111.
- Standarden er lagt inn som en generell beskrivelse supplert med spesiell beskrivelse hvor det blir tatt høyde for lokale tilpassninger.
- Dagens kontrakter har en varighet på omkring 5 år
- Kontraktene stiller krav til blant annet
  - Entreprenørens kvalitetssystem (ISO 9000 og 10005)
  - Et detaljert plangrunnlag

Standard for d/v, håndbok 111

- Standarden som er under revisjon, er fra før 2003 og i utgangspunktet skrevet for en organisasjon med egenproduksjon og ikke fullt ut tilpasset et system med dagens funksjonskontrakter eller endrete forventninger hos trafikanter.
- En del krav i kontrakten er vanskelig å måle, og standarden inneholder en del tekst som gir rom for synsing omkring hva som skal leveres eks. estetisk tiltalende.
- Gir rom for diskusjoner og uklarheter om hvordan resultatet skal være.

Statens vegvesen som byggherre

Mål

Det overordnede mål for byggherrefunksjonen er å gjennomføre utbyggings prosjekter samt utføre drift og vedlikehold på en måte som er mest mulig tjenlig for trafikkantene og samfunnet, og som gir effektiv bruk av bevilgingene.

For å nå dette målet må Statens vegvesen fungere som profesjonell, enhetlig og forutsigbar byggherre med lik praksis over hele landet.

Statens vegvesen som byggherre

- Opplevs byggherren som et "mangehodet troll"?
- Byggherren skal gjennom oppfølgingen av funksjonskontrakten sørge for å sikre seg kunnskap om at entreprenøren har forstått oppgaven og er istand til å levere beskrevet resultat
- Det er detaljerte krav i kontrakten til entreprenøren, men kan det være ulikt syn hos de ulike byggelederne på hva som ligger i dette og hva som er godt nok ?
- Har entreprenøren en tilfredsstillende organisasjon, kvalitetssystem, plangrunnlag ? Hva vektlegger de ulike byggelederne som viktigst ? Og hvilken dokumentasjon etterspørres ?
- Blir like saker håndtert likt over hele landet?
- Klarer byggherren å være samarbeidsorientert samtidig som kravene opprettholdes ?

Entreprenøren: Kompetanse/erfaring/fagkunnskap

- Lite og ungt marked i utvikling med få entreprenører – de store entreprenørene og noen få "små" i distriktene.
- Har entreprenøren nok kunnskap organisatorisk og ute på veg til å kunne påta seg oppgaven ?
- Mangler entreprenøren kunnskap om drift av vegnettet og lokale forhold når de påtar seg kontrakten ? Hvor lang tid tar det å tilegne seg denne kunnskapen om den mangler ?
- Manglende fagkunnskap – hvor kan en utdanne seg til å fagperson på drift/vedlikehold ?
- Blir erfaringsbanken hos entreprenøren nullstilt hvert 5 år ?
- Hvilken kunnskap blir videreført – er det tilfeldig kunnskap ?

Entreprenørens kvalitetssystem

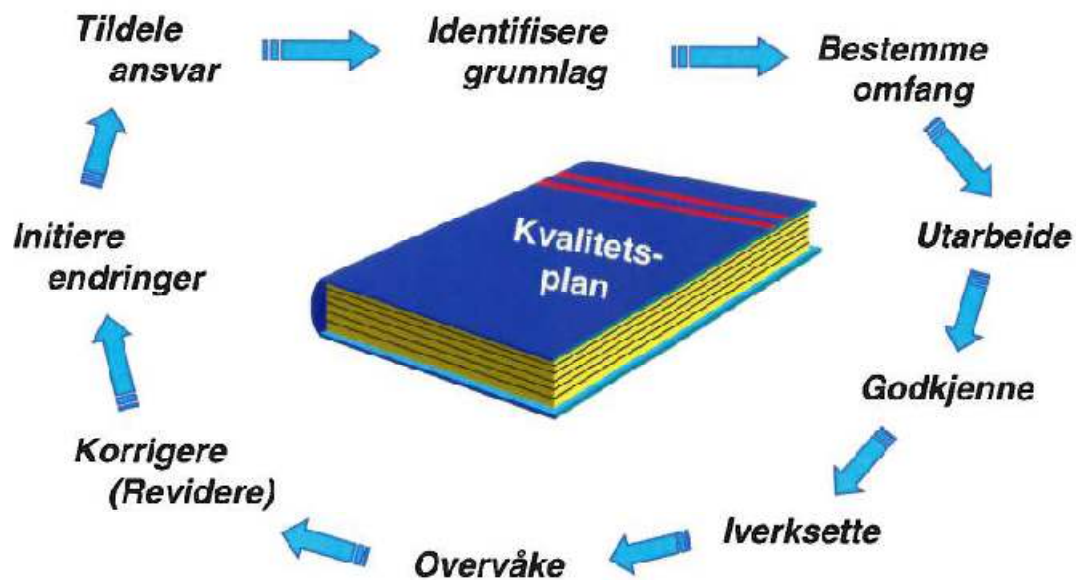
- ISO 9001:2000 og 10005 er styrende og entreprenøren skal forstå hva som kreves av kvalitetssikring og hvordan dette skal komme ned i systemet og ut til det ytterste ledd
- Systemet:
  - Identifisere prosessene som er nødvendig for å få å gjøre jobben
  - Bestemme rekkefølge og samhandling mellom prosessene
  - Bestemme kriterier og metoder for effektiv styring av dem
  - Sikre ressurser og informasjon for å gjennomføre og overvåke dem
  - Gjennomføre overvåking, måling og analyse av prosessene
  - Iverksette tiltak for å oppnå planlagte resultater og kontinuerlig forbedring av prosessene

ISO 9000

Styringsløyfen

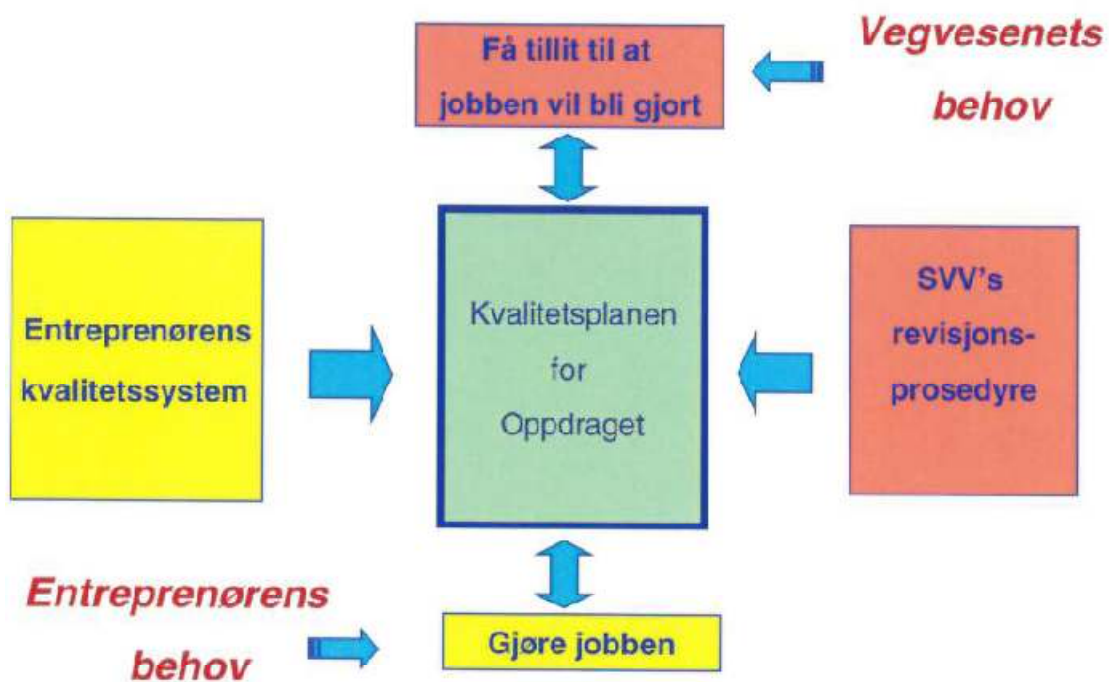
MANAGING RISK

ISO 9000

Sammenhengen

MANAGING RISK

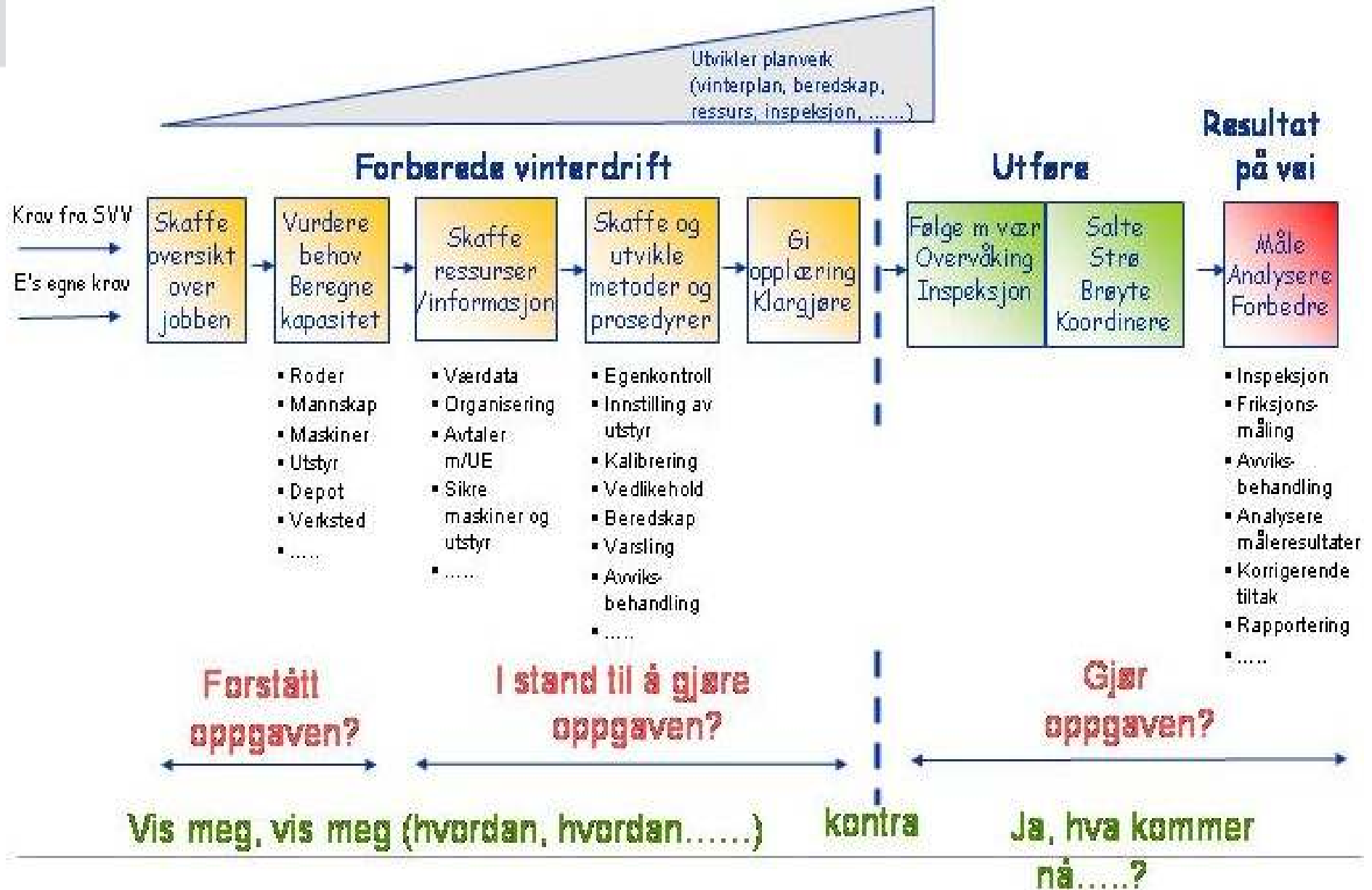

Entreprenøren: Plangrunnlag

- **D2.17.1 Krav til kvalitetssystem**
- **D2.17.2 Ressurs og organisasjonsplan**
- **D2.17.3 Aktivitetsplaner**
- **D2.17.4 Melding, rapportering og dokumentasjon**
- **D2.17.5 Behandling og rapportering av mangler og avvik.**

Eksempel fra arbeidsprosessen 'Vinterdrift'

Utførelse av vinterdrift

Entreprenøren har ansvaret for:

- Å overholde vedtatt standard
- Å ha nødvendig informasjon og kompetanse
- Å utføre arbeidsoppgaver på eget initiativ
- Å velge metode, tiltak og ressurser
- Å overholde lover og forskrifter
- Å ta miljøhensyn
- Å utvise serviceinnstilling

Lokalkunnskap ved ras/rasfare

Statens vegvesen

Planer for å takle ekstremvær

Statens vegvesen

Samarbeid: byggherre og entreprenør

- Suksèfaktoren er noe personavhengig
- Kvaliteten på levert resultat vil avhenge av at entreprenøren og byggherren har likt syn på hva som skal leveres. Opplevd kvalitet/rett kvalitet eller godt nok?
- Standarden gir rom for diskusjoner som kan være vanskelige å komme til enighet om

Kvalitet på levert resultat

- Blir kvaliteten på levert resultat tilfredsstillende
- Økonomi kan være styrende for faktisk resultat
- Betalingsmåter – gir penger – og løper etter for å se hva vi har fått
- Mangler økonomisk "gulrot" for å levere et best mulig resultat ?

Kontrollsystemer

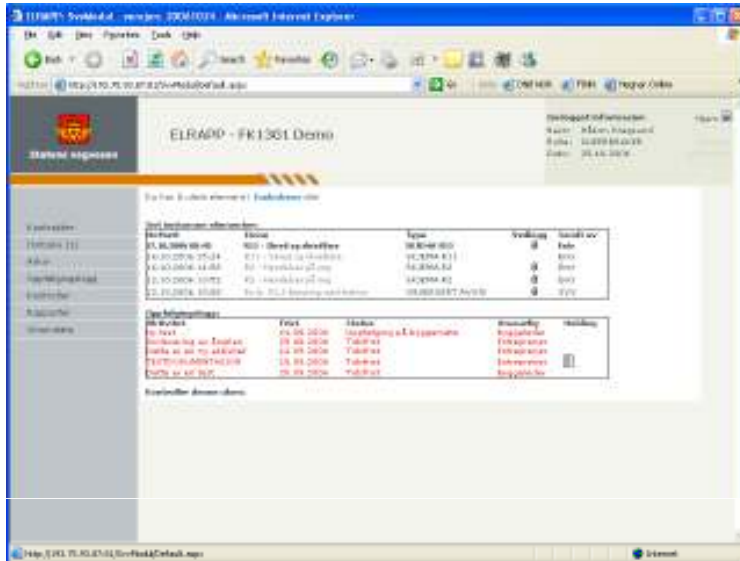
- Plankrav bygd på ISO.
- Elrapp
- Instruks for sanksjoner

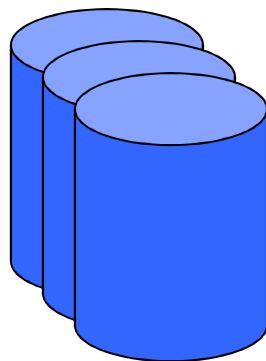
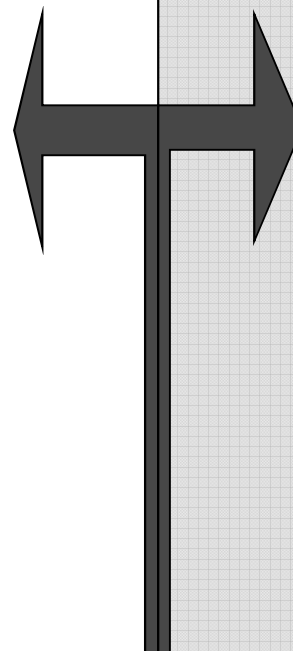
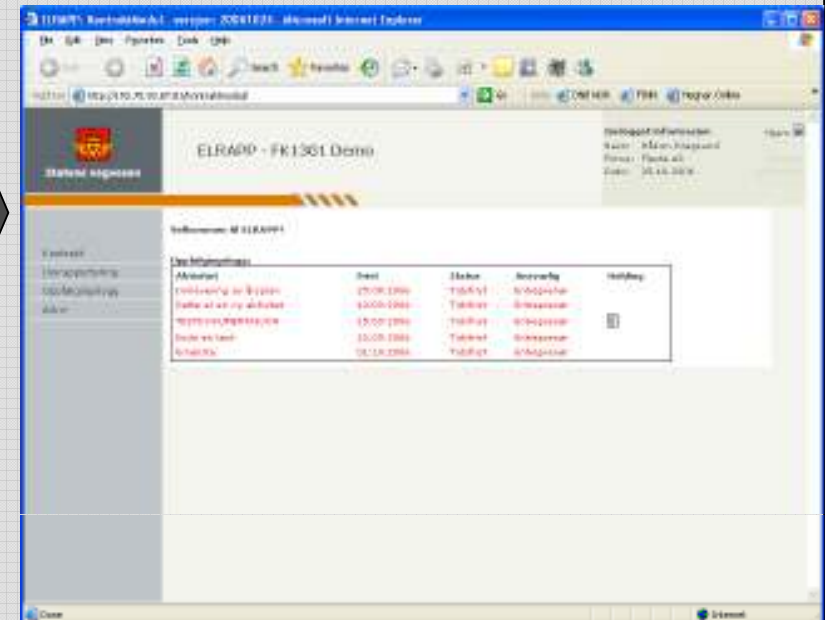
Statens vegvesen

Entreprenør

Byggherremodul (intranett)

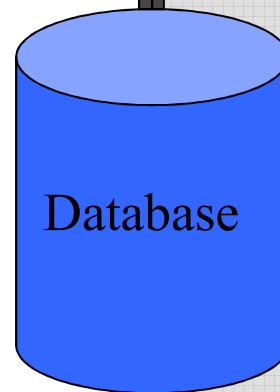

Entreprenørmodul (Internett)

Integrasjoner med tilgrensende systemer

Kontrollmodul (tidl. SOPP)
Oversiktslister

Database

System for automatisk datainnsamling
(alt. manuell system)

DAU format

Kontraktprisene

- Prisene gikk ned ved konkurranseutsetting sammenlignet med produksjonskostnadene i egen regi.
- Stor prisvekst ved kontraktutlysninger i 2008-2009
- Prisøkning
  - Økte krav fra byggherre, mer detaljering av planer
  - Entreprenører veit hva de gir pris på.
- Fortsatt prisvekst

Kostnadsutvikling Region Vest

2003 2004/07 2008/10

- **Rogaland**

Høgsfjord	100%	75%	106%
HaugaStord	100%	57%	65%
Indre Ryfylke	100%	62%	73% (85%)

- **Hordaland**

Nordhordland	100%	47%	102%
Voss	100%	45%	66% (78%)

- **Sogn og Fjordane**

Indre Sogn	100%	50%	86% (98%)
Nordfjord	100%	59%	72% (85%)
Ytre Sunnfjord	100%	44%	67%
Indre Sunnfjord	100%	44%	60%

Evalueringer av funksjonskontrakter

- Det har vært to uavhengige rapporter som har evaluert drift og vedlikehold av vegnettet
- Riksrevisjonens rapport, sept. 2009
- Dovre Group AS på oppdrag fra Samferdselsdepartementet, mars 2010
- Statens vegvesen har selv ikke evaluert kontraktstypen

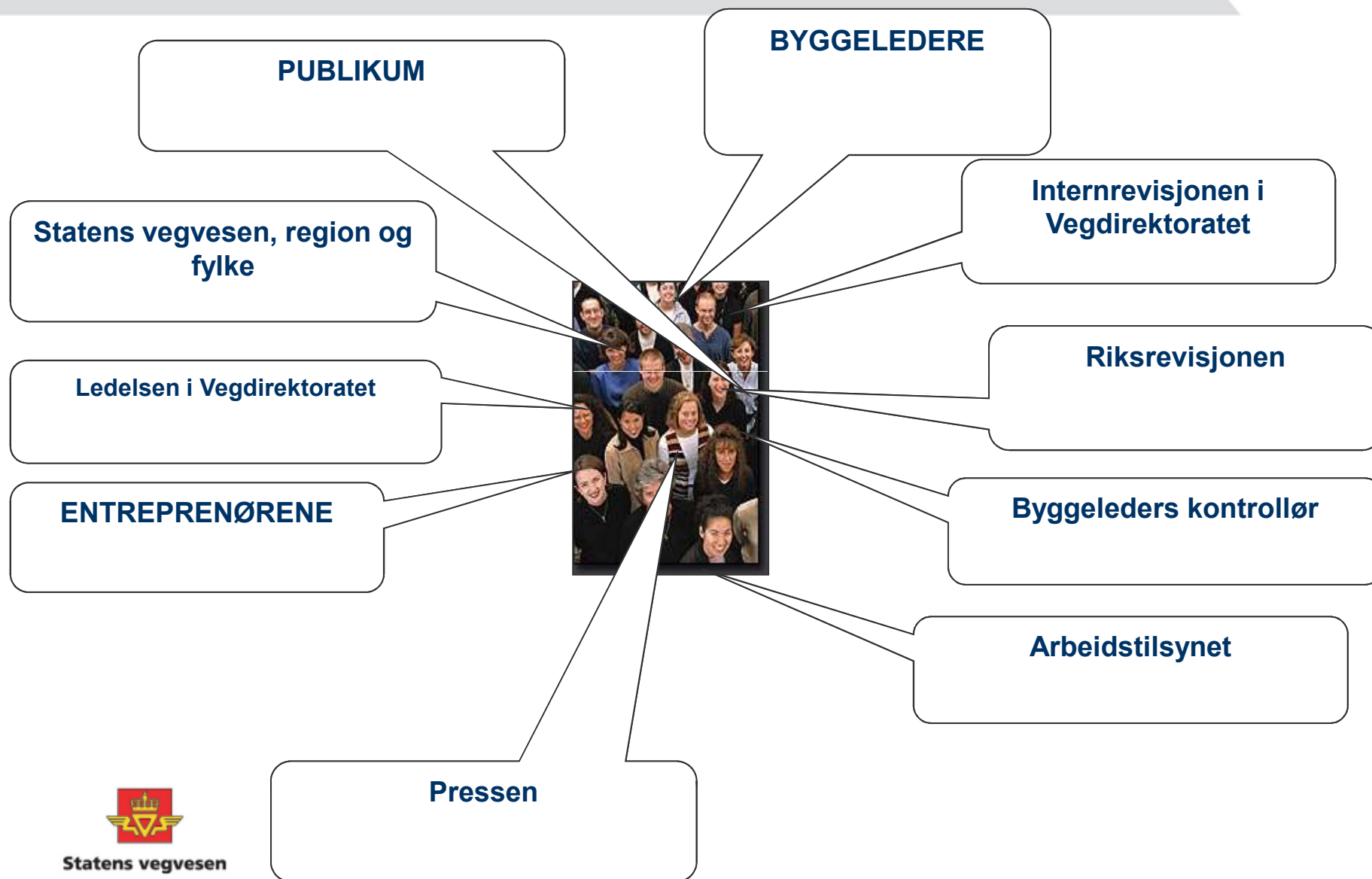

Alternativer til funksjonskontrakter

- Mengdebestillinger
- Fagkontrakter (grøntvedlikehold, vinterdrift, renhold/tømming av kummer, g/s-veger)
- Rammeavtaler
- Kombinasjonskontrakter
- Lengre kontraktperioder

Oppsummert: Mange "kokker"!

Men, ikkje alltid vi får det vi har bestilt

Statens vegvesen

Luftig på toppen

TAKK FOR MEG !

Statens vegvesen